

אורי צבי

זוהר הקדוש מיטן פירוש מתוק מדבש אויף די פרשת

לוח עמוד היומי בזה"ק לפרשת ואתחנן חלק ד - פרשת מקץ ויגש

מחזור	מקום	מדרש
רעג	רד ע"א	ראשון
רעט	רד ע"ב, רה ע"א	שני
רפט	רה ע"א וע"ב	שלישי
רצו	רו ע"א	רביעי
שב	רו ע"ב	חמישי
שח	רז ע"א	שישי
שיד	רז ע"ב	שביעי

פרשת דברים תשפ"א

עלון מס' 41



י"ל בעזהש"ית ע"י מרכז "מתוק מדבש" ת.ד. 5315 ירושלים

פרשת אלה הדברים הוא בפרשת בלק, כי שם ביתו, וכך הסכימו הקדמונים.

רות למדה בבית אלימלך כל דרכי ומנהגי בית ישראל

פתח עוד הינוקא, ואמר לפרש מש"כ ויאמר יהו"ה אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה, ויש לשאול על מש"כ ויאמר יהו"ה אלי, וכי עד השתא לא ידענא דעם משה הנה ממלל קדשא פריף הוא ולא עם אחרא וכי עד עתה לא ידענו שעם משה היה מדבר הקב"ה ולא עם איש אחר דכתיב ויאמר יהו"ה אלי, וצריך לדעת אלי למה למה כתוב מלת "אלי".

והשיב אלא מלת אלי באה להורות, כילמשה פקיד קדשא פריף הוא דלא לאבאשא למואב רק למשה צוה הקב"ה שלא להרע למואב, אבל לאיש אחר לא צוה, דהיינו לרוד לא פקיד דא לדוד המלך לא צוה זאת, ובגין פך אלי ובשביל זה כתוב מלת "אלי". ומש"כ אל תצר את מואב בא להורות אפילו לתחום זעירא דלהון שלא תכנס אפילו לתחום קטן שלהם, אבל לא אותר להם על מה שעשו לישראל, דהא מנייהו יפוק מאן דיתן נוקמין לישראל כי מהם יצא מי שיתן נקמות בשביל מה שעשו לישראל, וינקום נוקמיהו והוא ינקום נקמתם מהם, ואיהו דוד דאתא מרות המואביה והוא דוד שבא מרות המואביה.

ומש"כ במואב ואל תתגר בם מלחמה, הנה כל דא אתפקד למשה כל זה נצטוה רק משה, הא לאחרא שרי אבל לאיש אחר מותר להתגרות בהם, ואי תימא ליהושע, ולא ינון זקנים דהו, דארכיכו יומין בתריה, שרי ואם

ע"ט

אן אנדערער האט ער נישט באפוילן, דאס הייסט, צו דוד המלך האט ער דאס נישט באפוילן, און וועגן דעם שטייט די ווארט "אלי". און דאס וואס עס שטייט "אל תצר את מואב", דאס קומט הייסן, אז דו זאלסט אפילו נישט אריינגיין אין א קליינעם באדן פון זיי, אבער איד וועל נישט מותר זיין פאר זיי אויף דאס וואס זיי האבן געטון צו די אידן, ווייל עס וועט ארויסקומען פון זיי איינער וואס וועט געבן נקמות וועגן דאס וואס זיי האבן געטון צו די אידן, און ער וועט נקמה געמען ויער נקמה פון זיי, און דאס איז דוד וואס ער קומט פון רות המואביה.

און דאס וואס שטייט ביי מואב "ואל תתגר בם מלחמה", דאס אלעס איז נאר משה באפוילן געווארן, אבער פאר אן אנדערער מענטש איז ערלויבט זיך צו רייצן מיט זיי, און אויב דו וועסט זאגן, פאר יהושע, און פאר די זקנים וועלכע זענען געווען מיט יהושע, וועלכע האבן

רות האט זיך אויסגעלערנט אינעם הויז פון אבימלך. אלע וועגן און פירונגען פון כלל ישראל

האט דער ינוקא ווייטער אנגעהויבן צו זאגן, און ער האט ערקלערט דאס וואס עס שטייט אין פסוק, "ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה", און דער אויבערשטער האט געזאגט צו מיר, דו זאלסט נישט ענג מאכן דעם מואב און דו זאלסט נישט אנרייצן אין זיי א מלחמה - איז שווער אויף דאס וואס עס שטייט אין פסוק "ויאמר ה' אלי", און צודען ביז זעצט ווייסן מיר נישט אז מיט משה האט דער אויבערשטער גערעדט און נישט מיט קיין אנדערער מענטש, ווייל עס שטייט אין פסוק "ויאמר ה' אלי", און מען דארף ווייסן פארוואס עס שטייט די ווארט "אלי", צו מיר.

האט דער ינוקא געענטפערט, אז די ווארט "אלי" קומט ווייזן, אז דער אויבערשטער האט באפוילן נאר צו משה אז ער זאל נישט שלעכטס טון צו מואב, אבער פאר



תאמר ליהושע, ולאותם הזקנים שהיו עם יהושע, שהאריכו ימים אחריו, מותר ללחום עם מואב, לֹא הָכִי אִינוּ כֵן, בְּגִין דְּכָלְהוּ מִבֵּי דִינָא דְמֹשֶׁה הוּוּ לְפִי שְׂכוּלָם הָיוּ מִבֵּית דִּינוּ שֶׁל מֹשֶׁה, וּמֵה דְאֶתְסָר לְמֹשֶׁה, אֶתְסָר לְהוּ וּמֵה שְׂנֵאֶסֶר לְמֹשֶׁה, נֵאֶסֶר גַּם לָהֶם, וְעוֹד דְּלֹא נִפְקוּ עַדִּינן אֵינּוּן מְרַגְלָאן טְבָאן וְעוֹד שְׂלֵא יֵצְאוּ עַדִּינן אוֹתָן הִמְרַגְלִיּוֹת הַטּוֹבוֹת, דְּהָא בְּיוֹמֵיהוֹן דְּשׁוֹפְטִים נִפְקָא רוּת כִּי בִימֵי הַשּׁוֹפְטִים יֵצְאָה רוּת (כַּמְצוֹלֵר נִמְגִילַת רוּת), וּבְרַתִּיהָ דְעַגְלוֹן מְלָכָא דְמוֹאָב הָיוּ וּבְתוֹ שֶׁל עַגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב הִיטָה, מִיֵּת עַגְלוֹן דְקָטִיל לִיהָ אַהוּד מֵת עַגְלוֹן כִּי אַהוּד הִרְג אֹתוֹ (כַּמְצוֹלֵר שְׂוֹפְטִים ג), וּמִנּוּ מְלָךְ אַחְרָא וּמִינוּ מֶלֶךְ אַחֵר בְּמוֹאָב, וְדָא בְרַתִּיהָ אֶשְׁתְּאַרְת וּרוּת בְּתוֹ שֶׁל עַגְלוֹן נִשְׂאָרָה לְבַדְהָ, וְהָיוּ בְּבֵי אוּמָנָא וּבְשַׂדֵּי מוֹאָב וְהִיטָה בְּבֵית אוּמְנָתָה בְּשַׂדֵּה מוֹאָב, בְּיוֹן דְאֶתָא תַּמָּן אֶלְיִמְלָךְ כִּיוֹן שְׂבָא שְׂמָה אֶלְיִמְלָךְ, כַּמִּשׁ (רוּת 6 ב) וְיִלֵּךְ אִישׁ מִבֵּית לַחֵם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשַׂדֵּי מוֹאָב וְגו', נִסְכָּה לְבָרְיָה לְקַח אוֹתָהּ לְבַנוּ לְאִשָּׁה.

וְאִי תִימָא דְגִיירָה אֶלְיִמְלָךְ תַּמָּן וְאִם תִּאמַר שְׂאֶלְיִמְלָךְ גִּייר אוֹתָהּ שֵׁם, לֹא אִינוּ כֵן, אֶלְא כָּל אוֹרְחֵי בֵּיתָא וּמִיכְלָא וּמִשְׁתֵּינָא אוֹלִיפְתָא אֵלֵא לְמַדְהָ שֵׁם כָּל דְרַכִּי וּמְנַהֲגִי בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּכְשֵׁרֹת הַמַּאֲכָלִים וְהַמְשַׁקָּאוֹת, אִימְתִי אֶתְגִּיירָת וּמְתִי נִתְגִּיירָה, לְבַתָּר כַּד אֶזְלַת בְּנַעֲמִי אַחֵר כֵּךְ כְּשֶׁהֲלַכְהָ עִם נַעֲמִי, בְּדִין אֶמְרָת אוֹ אִמְרָה רוּת לְנַעֲמִי עַמְדָּה עִמִּי, וְאֵלֵהִי"ךְ אֵלֵהִי"ךְ כַּפְרִשׁ"י, שְׂנַעֲמִי אִמְרָה לְרוּת, עִמְנוּ מוֹבְדִלִים מִשְׂאֵר עִמִּים בְּתַר"ג מִצוֹת, הַשִּׁיבָה רוּת "עִמְךָ עִמִּי", אֶסוּר לָנוּ עֲבוּדָה זָרָה, הַשִּׁיבָה "וְאֵלֵהִי"ךְ אֵלֵהִי"ךְ". נַעֲמָה בְּכַנִּי עִמּוֹן בְּיוֹמֵי דְדוֹד נִפְקָא נַעֲמָה שְׁהִיטָה מִבְּנֵי עִמּוֹן, בִּימֵי דוֹד יֵצְאָה נִשְׁמַתָּה מִהַקְלִיפּוֹת, אֲבָל אִמָּה כַּבֵּר נִתְגִּיירָה קוֹדֵם לִידְתָּהּ וּנְשֵׂאתָ לְיִשְׂרָאֵל. (כַּמִּז"וּ וּמְפָרְשִׁים)

בְּדִין אַחֵר שִׁיזָאָה רוּת וְנַעֲמָה מִמוֹאָב וְעִמּוֹן, שְׂרָתָת רוּת קְדָשָׁא עַל דְדוֹד אוֹ שְׂרָתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל דוֹד, אֶמְרָ לִיהָ הַקַּב"ה לְדוֹד, דְדוֹד, כַּד עַלְמָא מְדִידָנָא כְּשִׁמְדִדְתִּי אֵת כָּל הָעוֹלָם, וְאֶפְיִלְנָא עַדְבִּין וְהַפְלִיתִי גוֹרֵלוֹת עַל כָּל הָאוּמוֹת, כַּמִּשׁ (דְנִימִים 33 ב) בַּהֲנַחַל עֲלִיוֹן גּוֹיִם וְגו', אוֹ יִשְׂרָאֵל חֶבֶל נִחְלָתִי הוּוּ בַּחֲרַתִּי בִישְׂרָאֵל לְהִיּוֹת חֶבֶל נִחְלָתִי, כַּמִּשׁ (שֵׁס פְּסוּק ט) כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, לְכֵן דְכִיִּרְנָא מַה דְעַבְדוּ מוֹאָב בְּחֶבֶל נִחְלָתִי (ה"ג) זֹכֵר אֲנִי

ע"ט

מִיֵּת נַעֲמִי, דְעַמְאֻלְטָם הָאֵם רוּת גְעוֹאֲנָט צוֹ נַעֲמִי "עַמְדָּה עִמִּי, וְאֶלְקָד אֶלְקִי", דִּינן פְּאֻלְקִי אִינוּ מִיֵּן פְּאֻלְקִי, אוֹן דִּינן גְּאֵם אִינוּ מִיֵּן גְּאֵם, אוֹזִי וְוִי רִשׁ"י עַרְקֶלְעֶרְט, אוֹן נַעֲמִי הָאֵם גְעוֹאֲנָט צוֹ רוּת, אוֹנְעֶר פְּאֻלְקִי אִינוּ אֶפְנַעֲשִׂידְט פּוֹן דִּי אַנְדֶּרְעַר פְּעֻלְקֶר מִיֵּת דִּי עַקֵּס הַיִּנְדֶּרְט אוֹן דְרִיִּצֵּן מִצוֹת, הָאֵם רוּת גְעַעְנִטְפֶּרְט "עַמְדָּה עִמִּי", עִם אִינוּ פֶּאֶרְבֶּאֲטֵן פֶּאֶר אוֹנוּ צוֹ דִּינַעֲן עֲבוּדָה זָרָה, הָאֵם זִי גְעַעְנִטְפֶּרְט "וְאֶלְקָד אֶלְקִי". נַעֲמָה וְעַלְכֵּעַ אִינוּ גְעוֹעוּן פּוֹן דִּי קִינְדֶּר פּוֹן עִמּוֹן, אִינוּ דִּי טַעַג פּוֹן דְדוֹד אִינוּ אִיר גְשִׁמָּה אַרוֹסְגֶּנְאִנְגֶּעֶן פּוֹן דִּי קְלִיפּוֹת, אֶפְעֶר אִיר מִאֲמַעֵ הָאֵם זִיד שׁוֹיֵן מְגִייר גְעוֹעוּן נֶאֱדָה אִידֶּרְעֶר זִי (נַעֲמָה) אִינוּ גְעוֹאֲרֵן גְעוֹאֲרֵן, אוֹן זִי הָאֵם חֲתוּנָה גְעַהֲאֵם מִיֵּת אִ אִיר.

גְעַלְעֶבְט לְעִנְעֶר נֶאֱדָה אִים, מְעַגֵּן זִי מְלַחְמָה הַאֲלֵטֵן מִיֵּת מוֹאָב, אִינוּ עִם גִּישְׁט אוֹזִי, וּויבֶּאֱלֵד זִי זַעֲנֵן אֲלַע גְעוֹעוּן פּוֹנְעִים בֵּית דִּין פּוֹן מֹשֶׁה, אוֹן דָּאָם וְוֹאָם אִינוּ פֶּאֶרְבֶּאֲטֵן גְעוֹאֲרֵן פֶּאֶר מֹשֶׁה, אִינוּ אוֹיֵד פֶּאֶרְבֶּאֲטֵן גְעוֹאֲרֵן פֶּאֶר זִי, אוֹן נֶאֱכֻמְעֶר, וּוייל אִינוּ דִּי טַעַג פּוֹן דִּי שׁוֹפְטִים אִינוּ אַרוֹסְגֶּנְאִנְגֶּעֶן דִּי גוֹטְעַר בְּרִילִיאַנְטֵן, וּוייל אִינוּ דִּי טַעַג פּוֹן דִּי שׁוֹפְטִים אִינוּ אַרוֹסְגֶּנְאִנְגֶּעֶן דִּי רוּת (אוֹזִי וְוִי עִם וְעַרְט עַרְקֶלְעֶרְט אִינוּ מְגִילַת רוּת), אוֹן זִי אִינוּ גְעוֹעוּן דִּי טֶאֶכְטֶר פּוֹן עַגְלוֹן דְעֶר קַעֲנִיג פּוֹן מוֹאָב, אוֹן עַגְלוֹן אִינוּ גְעַשְׁטֶאֲרֵבֵן וּוייל אַהוּד הָאֵם אִים גְע'הֶרְנֶעֶט (אוֹזִי וְוִי עִם שְׂטִיט אִינוּ שׁוֹפְטִים קֶאֶפִּיטֵל ג), אוֹן מְעַן הָאֵם פֶּאֶשְׂטִימְט אִינוּ גִייעֶר קַעֲנִיג אִינוּ מוֹאָב, אוֹן רוּת דִּי טֶאֶכְטֶר פּוֹן עַגְלוֹן אִינוּ גְעַבְלִיבֵן אֲלִיין, אוֹן זִי אִינוּ גְעוֹעוּן אִינְעִם הָיוּ פּוֹן אִיר עַרְצִיעֶרִין אִינוּ דִּי פֶּעֶלְד פּוֹן מוֹאָב, אוֹן וְעַן אֶלְיִמְלָךְ אִינוּ דֶּאֲרַט אֶנְגֶּעקוּמֶען, אוֹזִי וְוִי עִם שְׂטִיט אִינוּ רוּת "וְיִלְכֵד אִישׁ מִבֵּית לַחֵם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשַׂדֵּי מוֹאָב" וְגו', אוֹן אִינוּ מְעַנְטֶשׁ פּוֹן בֵּית לַחֵם יְהוּדָה אִינוּ גְעַנְאִנְגֶּעֶן וְוֹאִינְעֵן אִינוּ דִּי פֶּעֶלְד פּוֹן מוֹאָב, הָאֵם עֶר אִיר גְעַנְטֶעֶן פֶּאֶר זִינן זֵן פֶּאֶר אִינוּ וְוִיב.

אוֹן אוֹיֵב וְעַסְטוֹ זֶאָגֵן אוֹ אֶלְיִמְלָךְ הָאֵם אִיר דֶּאֲרַט מְגִייר גְעוֹעוּן, אִינוּ עִם גִּישְׁט אוֹזִי, נֶאֱדָה זִי הָאֵם דֶּאֲרַט גְעַלְעֶרְטֵם אֲלַע וְעַגֵּן אוֹן פֶּרִינְגֶּעֶן פּוֹנְעִים הַיִּזְנְעוּיִד פּוֹן כָּל יִשְׂרָאֵל, אוֹן אוֹיֵד דָּאָם בְּשֵׁרֹת פּוֹן דִּי עַסֵּן אוֹן טְרִינְקֶען, אוֹן וְעַן הָאֵם זִי זִיד מְגִייר גְעוֹעוּן, נֶאֱכֻדְעִם, וְעַן זִי אִינוּ גְעַנְאִנְגֶּעֶן



מה שעשו מואב בחבל נחלתי, שהכשילו אותם לזנות אל בנות מואב, לכן אפרע מהם על ידי דוד, כי מואב מה פתיב מה כתוב בו, ויך את מואב וימדדם בחבל פיה השכיב אותם לארץ ומדד אותם בחבל ארוך דרך בזיון ונקמה, והיינו בַּהֲהוּא חָבַל נַחֲלַת יְהוָה בְּשִׁבִיל שֶׁהַחֲטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם חָבַל נַחֲלַת ה', כָּל אֵינֻן דִּהְיוּ מֵהַהוּא זָרְעָא כֹּל אֹתָם שֶׁהָיוּ מֵאוֹתוֹ הַזֶּרַע שֶׁהֲרַעוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר בְּשֵׁטִים בְּכַעַל פְּעוּר, הֵהוּא חָבַל אֶחָיד בָּהוּ אוֹתוֹ חָבַל אַחַז בְּהֵם וְקִלְט אֹתָם. (פרשת בלק דף קצ ע"א-ינוקא, ובביאורינו כרך יג עמ' תלו-תלח)

השכינה אמרה לדוד ברוח הקודש את מי להמית ומי להחיות

הנה פתיב וימדד שני חבלים להמית, ומלא החבל להחיות, ושאל מהו מלא החבל למה כתוב לשון מלא החבל, והשיב אלא ההוא דכתיב ביה אלא זה שכתוב בו מלא כל הארץ פבודו היינו השכינה, ונקראת גם כן חבל לפי שהיא קשר כל האצילות, והנה אמר, דא הוא לאחייא, ודא הוא לקטלא והיא אמרה לדוד ברוח הקדש, זה הוא להחיות, וזה הוא להמית, וההוא חבל אחיד באינון דאתחזון לקטלא וחבל ההוא שהיא השכינה אחזה וקלטה אותם שהיו ראויים ליהרג, פגין פך אחיד בחבל ולכן אחז אותם בחבל, ופשיט חבל על מה דעבדו בַּהֲהוּא חָבַל נַחֲלַת יְהוָה ופשט את החבל עבור מה שעשו בחבל נחלת ה'.

וימדדן ואת בני מדין, גידעון שצי פל ההוא זרעא גדעון היה מכלה את כל אותו הזרע שהרעו לישראל במדבר (כמנאלי שפוטס ז), דלא אשאיר מנייהו, מפל אינון דאבאישו לישראל בעיטא או פמלה אחרא ולא השאיר אף אחד מהם, מכל אותם שהרעו לישראל בעצה או בדבר אחר.

ואמר ולכלהו דאבאישו לישראל וכן לכל אלו שהרעו לישראל, קדשא בריה הוא נטיר לון דכבו ונטל מנייהו נוקמין הקב"ה שומר להם שנאה ולוקח מהם נקמות, אבל אי זמינין למיתי מנייהו טב לעלמא אבל אם

ע"ט

החבל, און ער האט געענטפערט, נאר, דאס איז דער וואס עס שטייט ביי אים "מלא כל הארץ פבודו", דאס מיינט די שכינה, און זי ווערט אויך אנגערופן חבל וויבאלד זי איז דער קשר פונעם גאנצן אצילות, און זי האט געזאגט צו דוד מיט רוח הקודש, דער איז אויף צו לאזן לעבן, און דער איז אויף צו מאכן שטארבן, און יענעם שטריק וואס זי איז די שכינה, האט אנגעהאלטן און אויפגעכאפט די וועלכע זענען געווען פאסיג צו הרג'ען, און דערפאר האט ער און זיי אנגעהאלטן מיטן שטריק, און ער האט אראפגענומען די שטריק, וועגן דאס וואס זיי האבן געטון אינעם "חבל", דער גורל פונעם אויבערשטן ארמיל.

און די קינדער פון מדין, האט גידעון פארלענדט דעם גאנצן אפשטאם וואס האבן שלעכטס געטון צו די אידן אין מדבר (ווי דאס ווערט ערקלערט אין שופטים קאפיטל ז), און ער האט גישט אויבערנעלאזט קיין איינעם פון זיי, פון אלע וואס האבן שלעכטס געטון צו די אידן מיט אן עצה אדער מיט אן אנדער זאך.

און דער ינוקא האט ווייטער געזאגט, און אזוי אויך פאר אלע וועלכע האבן שלעכטס געטון צו די אידן, מיט דער אויבערשטער היטן פאר זיי א פיינטשאפט און ער געמט פון זיי נקמות, אפער אויב איז אנגעגרייט ארויסצוגיין

מייל פונעם אויבערשטן איז זיין פאלק, יעקב איז דער גורל פון זיין ארמיל, דעריבער געדענק איד וואס מואב האבן געטון אין דער גורל פון מדין ארמיל, וואס זיי האבן זיי געמאכט שטרויכלען, צו מונה זיין צו די מעכטער פון מואב, דעריבער וועל איד באזאלן פון זיי דורך דוד, ווייל וואס שטייט ביי מואב, "ויך את מואב וימדדם בחבל", דאס הייסט ער האט זיי אראפגעלייגט צו דער ערד און ער האט זיי געמאכטן מיט א לאנגע שטריק אין א שטייגער פון שאנד און נקמה, און דאס הייסט, וועגן דעם וואס זיי האבן געמאכט די אידן זינדיגן, וואס זיי זענען דעם גורל פונעם אויבערשטן ארמיל, אלע די וואס זענען פון יענעם אפשטאם וואס האבן שלעכטס געטון צו די אידן אין מדבר אין שטים אין בעל פעור, האט יענער שטריק אנגעהאלטן אין זיי און זיי אויפגעכאפט.

די שכינה האט געזאגט צו דוד מיט רוח הקודש וועמען צו מאכן שטארבן און וועמען צו מאכן לעבן

אט שטייט אין פסוק "וימדד שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות", און ער האט געמאכטן צוויי שטריקן צו מאכן שטארבן און א פולע שטריק צו לאזן לעבן, האט דער ינוקא געפרעגט, פארן וואס שטייט דער לשון "מלא

עתיד לצאת מהם זרע טוב לעולם, (דף קצ ע"ב) אז אַרְיָהּ רַוְגְזִיָּה וְאַפִּיָּה עֲמַהוּן הַקַּב"ה מאריך כעסו ואפו עמהם, עד דִּיפִיק הַהוּא טַב לְעַלְמָא עד שיצא אותו זרע הטוב לעולם, וּבְתַר כֵּן נָטִיל נּוֹקְמָא וְדִינָא מְנִיְהוּ ואחר כך לוקח נקמה ודין מהם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לַהֲיִנוּקָא, הֵכִי הוּא וְדָאֵי כֵךְ הוּא וְדָאֵי כַדְבִּרְיָךְ, וְדָא הוּא בְּרִירוּ דְמַלְאָה וְהוּוּ בִירוּרוּ שֶׁל הַדְּבַר.

אָמַר הַהוּא יְנוּקָא לַהֲחֻבְרִים, מִכַּפְּאֵן וְלְהַלְאָה חֲבֵרִיָּא אֲתַקִּינוּ מְאִנֵּי קַרְבָּא בִּידֵיכֹו, וְאַגְחוּ קַרְבָּא מִכַּפְּאֵן וְלַהֲלָאָה חֲבֵרִים הִכִּינוּ כְּלֵי קֶרֶב בִּידְכֶם, וְעֲרֹכוּ מַלְחָמָה בְּמַלְחַמְתָּה שֶׁל תּוֹרָה.

בלק דף קצ ע"א-ע"ב-ינוקא, ובביאורינו כרך יג עמ' תלח-תלט)

שנאה גדולה היתה בין הקדושה והסמ"א מיום שנברא העולם

אִיכָּה יִשְׁכְּחַ בְּדָד וְגוֹמַר כְּדִי לַפְּרַשׁ פְּסוּק זֶה, רַבִּי לְוִיטַס חוֹזְזָה פְּתַח הַקְּדִים לַפְּרַשׁ מַה שְׁכַתוֹב וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי"ם אַל הַנַּחֵשׁ כִּי עֲשִׂית זֹאת, אֲרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה וְגו' וְאִיכָּה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה, וּבֵין זָרְעֶךָ וּבֵין זֹרְעָה. הִנֵּה "אִשָּׁה" הִיא הַשְּׂכִינָה, "זֹרְעָה" הֵינּוּ נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, "נַחֵשׁ" הֵינּוּ ס"מ וּכְחוֹתֵיו, "זֹרְעוּ" הֵם הַחִיצוֹנִים הַמִּתְפַּשְׁטִים מִמֶּנּוּ, עַד הַנִּשְׁמוֹת שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם, וְאִמַּר כִּי דְבַבּוּ סִגְי הוּא מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי עַלְמָא עַל עֵלְיָה דְעֵיטָא דְנַחֵשׁ שְׁנֵי גְדוּלָה הִתְּהַבּוּ בֵּין הַקְּדוֹשָׁה וְהַסְטְרָא אַחֲרָא מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם, עַל סִיבַת עֲצַת הַנַּחֵשׁ שִׁיעַץ וְהַחֲטִיֵּא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן וְחוּה, הִנֵּה הַנַּחֵשׁ הֵינּוּ הַס"מ רֹאשׁ כָּל הַקְּלִיפּוֹת, וְהוּא הַשְּׁטֵן וְהוּא הַיֵּצֵר הַרַע וְהוּא מְלַאךְ הַמּוֹת (כְּמוֹנָא נַמְס' נְנָא נַמְלָא דָּף טו ע"א), דְּמַהֲהִיא שְׁעָתָא דְאַתְלֻטְיָא, אֲתַדְחִיָּא מִקְּמִי תַרְעָא דְמַלְכָּא כִּי מֵאוֹתָהּ הִשְׁעָה שְׁנַתְקַלַּל הַס"מ, נִדְחָה מִלִּפְנֵי שַׁעַר הַמַּלְךְ, וְאִינוּ נוֹטֵל חֶלֶק בַּשְּׁפַע הַקְּדוֹשׁ שֶׁבְּשַׁעַר הַמַּלְךְ, אֲלֵא מִתְמַצִּית זֵיעַתָּן שֶׁל הַחַיּוֹת, וְהוּא פְּמִין תְּדִיר בֵּין גְּדֵרִין דְּעַלְמָא וְהוּא אֲרוּב תְּמִיד בֵּין גְּדֵרֵי הָעוֹלָם, דֵּהֵינּוּ בֵּין אֵינּוֹן גְּדֵרִין דְּאוֹרִיתָא בֵּין אוֹתָם הַגְּדֵרִים שֶׁל הַתּוֹרָה, לְכֵן כָּל אֵינּוֹן דְּדִשִׁין בְּעֵקֶב בְּאֵינּוֹן גְּדֵרִין נְשִׁיךְ לֹזֵן כָּל אוֹתָם שְׂדִישִׁים בַּעֲקֵב אֶת אוֹתָם הַגְּדֵרִים הוּא נוֹשֵׁךְ אוֹתָם, ר"ל שֶׁם

ע"ט

בְּהֵמוֹת, אוֹן אַ פִּינְטְשֶׁאפֶט וְעַל אִיד לֵינֵן צוֹוִישֵׁן דִּיר אוֹן צוֹוִישֵׁן דִּי פְרוּי, אוֹן צוֹוִישֵׁן דֵּינַע קִינְדֶּער אוֹן צוֹוִישֵׁן אִירַע קִינְדֶּער. אָט, "אִשָּׁה" אִיז דִּי שְׂכִינָה, "זֹרְעָה" הֵיִסְט דִּי הֵילִינַע נְשָׁמוֹת, "נַחֵשׁ" אִיז דְּעַר סְמ"ד מ"ם אוֹן זֵינַע פּוֹחוֹת, "זֹרְעוּ" מֵיִנֵּט דִּי חִיצוֹנִים וְעַלְכֵּע פֶּאַרְשְׁפְּרִיטֵן זִיד פּוֹן אִים, בִּזֵּי דִי נְשָׁמוֹת פּוֹן דִּי פֶּעֲלָקֶער פּוֹן דִּי וְעַלְט, אוֹן דְּעַר זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ זָאגְט, אַ גְּרוֹיסַע פִּינְטְשֶׁאפֶט אִיז גְּעוֹעֵן צוֹוִישֵׁן דִּי קְדוֹשָׁה אוֹן דִּי סְטְרָא אַחֲרָא פּוֹנְעַם טָאג וְוֵאם דְּעַר וְעַלְט אִיז פֶּאַשְׁאפֶן גְּעוֹוֶאַרן, צוֹלִיב דִּי עֲצָה פּוֹנְעַם שְׁלָאג וְוֵאם עַר הָאט גְּעֵעֲצָה'ט אוֹן גְּעִמַּכְט זִיגְדִיגן אָדָם הָרִאשׁוֹן אוֹן חוּה, יַעֲצֵט, דְּעַר שְׁלָאג אִיז דְּעַר סְמ"ד מ"ם דְּעַר רֹאשׁ פּוֹן אֶלַע קְלִיפּוֹת, אוֹן עַר אִיז דְּעַר שְׁטֵן אוֹן עַר אִיז דְּעַר יֵצֵר הָרַע אוֹן עַר אִיז דְּעַר מְלָאךְ הַמּוֹת (וּוִי דָאם וְעַרְט גְּעִבְרַענֵט אִין מַסְכַּת בְּבֵא בְּתָרָא דָּף ט"ז עִמּוּד א'), וְוִייל פּוֹן יַעֲנַע צֵיט וְוֵאם דְּעַר סְמ"ד מ"ם אִיז פֶּאַרְשְׁאָלְטֵן גְּעוֹוֶאַרן, אִיז עַר אַוועקִנְעֶשְׁטוּפֶט גְּעוֹוֶאַרן פּוֹן פֶּאַרְנֵט פּוֹנְעַם טוֹיעַר פּוֹנְעַם קַענִיג, אוֹן עַר גְּעִמַּכְט נִישְׁט קִיין טִייל פּוֹנְעַם הֵילִינַע שְׁפַע וְוֵאם אִיז בֵּיִים טוֹיעַר פּוֹנְעַם קַענִיג, נָאָר פּוֹן דִּי תְּמַצִּית זֵיעַתָּן פּוֹן דִּי חַיּוֹת, אוֹן עַר לֶאקְעַרְט שְׁטַענְדִּיג צוֹוִישֵׁן דִּי צוֹיַמְעֵן פּוֹן דִּי תּוֹרָה, דְּעַרְיַבֶּער, דִּי אֶלַע וְעַלְכֵּע צוּטְרַעַטֵן מִיטֵן פֶּערֶשְׁט פּוֹנְעַם פּוֹם דִּי צוֹיַמְעֵן, טוֹט עַר זֵי בֵּיִסֵן, דָּאם הֵיִסְט, עַר

פּוֹן זֵי אַ גּוֹטֵן אָפְשְׁמֵאמִינְעַר צו דְּעַר וְעַלְט, דְּעַמְאָלְטֵם טוֹט עַר פֶּאַרְלֶענְגֶערן זֵיין צָאָרן מִיט זֵי, בִּזֵּי דְּעַר גּוֹטְעַר אָפְשְׁמֵאמִינְעַר גֵּיט אַרוֹים צו דְּעַר וְעַלְט, אוֹן דְּעַרְנָאךְ גְּעִמַּכְט עַר נַקְמָה אוֹן דִּין פּוֹן זֵי. הָאט רַבִּי אֶלְעָזָר גְּעוֹאגְט צו דְּעַר יְנוּקָא, זִיבְעַר אִיז עִם אוֹזִי וּוִי דֵּינַע וְעַרְטְעַר, אוֹן דָּאם אִיז דְּעַר קְלֶאָרְקִיט פּוֹן דִּי זָאךְ.

הָאט דְּעַר יְנוּקָא גְּעוֹאגְט צו דִּי חֲבֵרִים, פּוֹן יַעֲצֵט אוֹן וּוִיטְעַר, חֲבֵרִים, גְּרִיט אַן גְּעוֹוֶער אִין אִיעֶרַע הַעֲנַט, אוֹן פִּרְט אַ מְלַחְמָה אִין דִּי מְלַחְמָה פּוֹן תּוֹרָה.

אַ גְּרוֹיסַע פִּינְטְשֶׁאפֶט אִיז גְּעוֹעֵן צוֹוִישֵׁן דִּי קְדוֹשָׁה אוֹן דִּי סְטְרָא אַחֲרָא פּוֹנְעַם טָאג וְוֵאם דְּעַר וְעַלְט אִיז פֶּאַשְׁאפֶן גְּעוֹוֶאַרן

עִם שְׁטִיט אִין פְּסוּק "אִיכָּה יִשְׁכְּחַ בְּדָד" וְגו', וּוִיאזִי אִיז דִּי הֵילִינַע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם גְּעִבְלִיבֵן זִיבֵן אֲלִיין, בְּדִי צו עַרְקֶלְעֶרן דַּעַם פְּסוּק, הָאט רַבִּי לְוִיטַס חוֹזְזָה אֲנַגְעֶהוּיבֵן אוֹן צוּם עַרְשְׁט הָאט עַר עַרְקֶלְעֶרְט דַּעַם פְּסוּק "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים אֶל הַנַּחֵשׁ כִּי עֲשִׂית זֹאת, אֲרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה וְגו' וְאִיכָּה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה, וּבֵין זָרְעֶךָ וּבֵין זֹרְעָה", אוֹן דְּעַר אוֹיבְעַרְשְׁטְעַר הָאט גְּעוֹאגְט צו דַּעַם שְׁלָאג, וְוִייל דו הָאסְט דָּאם גְּעִמוּן, בִּיסְטוּ פֶּאַרְשְׁאָלְטֵן מְעַר וּוִי אֶלַע



הוא נמצא לנשוך ולהחטיא, ולכך צריך האדם להתרחק הרבה מן גדר האיסור כדי שלא ינשכנו שם הנחש, כגון מה שכתוב (ויקרא טו ל) והזרתם את בני ישראל מטומאתם, כדי שלא ישל באיסור נדה (כמנזל נמס' שנועות דף יח ע"ג), וכיוצא, ומי שנתקרב אל הגדר ינשכנו הנחש ויחטיאו.

ווי דאשפח ווי דנשיף אוי למי שהיצר הרע מוצא שם, אוי למי שנושך ומחטיא, ווי על דכבו בישא דאתנטיר אוי על אותה שגאה הרעה שנשמרה, על דכבו בישא דהוות ליה בהאי אשה על שגאה הרעה שהיה לו להס"מ באשה ההיא דאתקריא שנקראת אשה יראת יהוה שהיא השכינה, דכבו ביש נטר לה מן יומא דאתברי עלמא שגאה רעה שומר לה מיום שנברא העולם, והחטיא את אדם הראשון, עד דתבר לה בתבירו למשפכ לעפרא עד ששיבר אותה בשבירה בחורבן בית המקדש להשכיבה בעפר הגלות, כי הוא רודף אחר בני ישראל להחטיאם, עד שהוא גורם שישכון במשכנותיה שהוא הבית המקדש.

הנה איכה ישבה כדד העיר רבתי עם היתה, תסתפל באתון דריש כל תיבה ותיבה תסתכל באותיות שבראש כל תיבה ותיבה, ותשפח נטירו דכבו בישא דאתנטיר ותמצא את שמירת השגאה הרעה ששומר הס"מ להשכינה, עד דאתחרב בי מקדשא עד שנחרב בית המקדש, הרי איכה רעה תמצא ברישי אתון באותיות הראשונות הנזכרות, אתנטיר לה לההיא אשת חיל שהשגאה שמורה לה לאשת חיל ההיא שהיא השכינה, בתבירו דבי מקדשא בשבירת וחורבן בית המקדש, למשפכ לעפרא ולהשכיב את השכינה לעפר דהיינו שתלך בגלות. (זהר חדש איכה דף קיא ע"א, ובביאורינו כרך ג עמ' תרננ-תרנד)

ע"ט

און ער האט געמאכט זינדיגן אדם הראשון, ביז ער האט איר צובראכן מיט א צופרעכעניש ביים חורבן בית המקדש, איר צו מאכן ליגן אינעם ערד פונעם גלות, ווייל ער יאנט נאך די אידישע קינדער זיי צו מאכן זינדיגן, ביז ער פרענגט צו אז ער זאל רוען אין אירע וואוינגען וואס דאס איז דער בית המקדש.

געפינט זיך דארט, צו פייסן און צו מאכן זינדיגן, און דערפאר דארף זיך דער מענטש זייער דערווייטערן פון די צוימען פונעם איסור פרי דער שלאנג זאל אים דארט נישט פייסן, אזוי ווי דאס וואס עם שטייט אין פסוק "והזרתם את בני ישראל מטומאתם", און איר זאלט אפשיידן די אידישע קינדער פון זייער טומאה, פרי ער זאל נישט געשטרויקלט ווערן אין דעם איסור פון נדה, און דאס גלייכן, און ווער עם דערנענטערט זיך צו דעם צוים וועט דער שלאנג אים פייסן און אים מאכן זינדיגן.

אמ, איכה ישבה כדד העיר רבתי עם היתה, קוק אויף די אותיות פונעם אנהייב פון יעדן ווארט און ווארט, און דו וועסט טרעפן דאס אפהיטונג פונעם שלעכטן פיינטשאפט וואס דער סמ"ד מ"ם היט אפ צו די שכינה, ביז עם איז חרוב געווארן דער בית המקדש, דו וועסט טרעפן איכה רעה אין די אנהייב פון די אויבנדערמאנטע ווערטער, ווייל די פיינטשאפט איז אפגעהיטן פאר די אשת חיל וואס זי איז די שכינה, מיטן צופרעכעניש און דעם פארוויסטונג פונעם בית המקדש, צו מאכן די שכינה ליגן צו דער ערד, דאס הייסט אז זי זאל גיין אין גלות.

וויי איז צו דער וואס דער יצר הרע טרעפט אים דארט, וויי איז דער וואס בייסט און מאכט זינדיגן, וויי איז אויף דעם שלעכטן פיינטשאפט וואס איז אפגעהיטן געווארן, אויף דעם שלעכטן פיינטשאפט וואס ער האט געהאט אין דעם פרוי, וואס זי ווערט אנגערופן "אשה יראת ה'", א גאטספארקטיגע פרוי, א שלעכטע פיינטשאפט היט ער אפ פאר איר פונעם טאג וואס די וועלט איז פאשאפן געווארן,

הזיזר הקדוש" ע"פ "מתוק מדבש" הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

"ובלכתך בדרך" פארמאט 70 כרכים מהדורת ר' יוסף צבי בערגער (6.5/4.5 ln)

גרויסע סעט (ln 9.5/6.5)

קלענערע סעט - מהדורת ר' הערשל וועבער (ln 7/5)

845.664.5168 פאר דעליווערי רופט: